

Wyrok z dnia 11 września 2007 r.

II UK 31/07

Kobieta po osiągnięciu wieku 55 lat nabywa prawo do emerytury na mocy art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 121, poz. 1264), jeżeli jej okres zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi co najmniej 30 lat (lub 20 lat, jeżeli jest całkowicie niezdolna do pracy) niezależnie od tego, kiedy stosunek pracy został rozwiązany.

Przewodniczący SSN Zbigniew Hajn, Sędziowie SN: Krystyna Bednarczyk (sprawozdawca), Małgorzata Wrębiakowska-Marzec.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 11 września 2007 r. sprawy z wniosku Krystyny G.-B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w G.W. o przyznanie emerytury, na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 14 września 2006 r. [...]

o d d a l i ł skargę kasacyjną.

U z a s a d n i e n i e

Decyzją z dnia 21 czerwca 2004 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych-Oddział w G.W. odmówił przyznania wnioskodawczyni Krystynie G.-B. prawa do wcześniejszej emerytury wobec niespełnienia warunków określonych w art. 29 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.)

W uwzględnieniu odwołania wnioskodawczyni Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gorzowie Wielkopolskim wyrokiem z dnia 10 listopada

2004 r. [...] zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2004 r., a w pozostałym zakresie oddalił odwołanie. Sąd ustalił, że wnioskodawczyni (urodzona 21 lipca 1948 r.) złożyła wniosek o emeryturę w dniu 26 maja 2004 r. Jej okres składkowy, który stanowi okres zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, wynosi 21 lat. Stosunek pracy trwał do dnia 24 sierpnia 1990 r., a następnie wnioskodawczyni pobierała stałą rentę z tytułu niezdolności do pracy. W dacie zgłoszenia wniosku była całkowicie niezdolna do pracy. Ustalając, iż wnioskodawczyni osiągnęła wiek 55 lat, jest całkowicie niezdolna do pracy i ma dwudziestoletni okres składkowy, Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawczyni spełniła warunki określone w art. 29 ustawy o emeryturach i rentach dopiero w dniu 1 lipca 2004 r., kiedy to weszła w życie ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 121, poz. 1264), która nadała temu przepisowi nowe brzmienie. W poprzednim brzmieniu do nabycia prawa do emerytury wymagane było zatrudnienia na podstawie umowy o pracę bezpośrednio przed zgłoszeniem wniosku, a tego warunku wnioskodawczyni nie spełniła. W obecnym stanie prawnym spełnia ona warunek określony w art. 29 ust. 3, gdyż cały wymagany okres ubezpieczenia był okresem ubezpieczenia pracowniczego.

Apelacja organu rentowego od tego wyroku została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu z dnia 14 września 2006 r. [...]. Sąd Apelacyjny uznał za prawidłowe zastosowanie przez Sąd Okręgowy przepisu, który wszedł w życie po wydaniu zaskarżonej decyzji. Dopuszczalne jest bowiem uwzględnienie zmiany stanu prawnego, która nastąpiła w czasie postępowania sądowego. W zmienionym stanie prawnym wnioskodawczyni spełniła wymagane warunki, gdyż pracowniczy staż emerytalny osiągnęła przed przyznaniem jej prawa do renty.

Od tego wyroku organ rentowy wniósł skargę kasacyjną i opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wniósł „o zmianę zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim” i oddalenie odwołania wnioskodawczyni. W uzasadnieniu skargi podniósł, iż stanowisko Sądu Apelacyjnego uznające, że na podstawie art. 29 powołanej ustawy w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji prawo do wcześniejszej emerytury

przysługuje również ubezpieczonym, którzy przed zgłoszeniem wniosku o to świadczenie wykonywali działalność zarobkową na innej podstawie niż stosunek pracy, jest błędne. Z użytego w przepisie sformułowania „ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r., będący pracownikami” wynika, że prawo do wcześniejszej emerytury przysługuje tylko takim ubezpieczonym, którzy przed złożeniem wniosku byli objęci ubezpieczeniem z tytułu pracy wykonywanej w ramach stosunku pracy. Przepis nie pozwala na uznanie za ubezpieczonych „będących pracownikami” także byłych pracowników, którzy wprawdzie legitymują się wymaganym stażem ubezpieczeniowym i wiekiem, ale w momencie przejścia na emeryturę pracownikami nie są. Orzecznictwo Sądu Najwyższego w tej kwestii jest rozbieżne, jednak zdaniem skarżącego należy przyjąć pogląd, że wymagane przepisem warunki muszą być przez ubezpieczonego spełnione w okresie, kiedy jest on pracownikiem, albo nie utracił statusu pracownika przez objęcie innym systemem ubezpieczenia społecznego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje;

Skarga kasacyjna jest bezzasadna, a podniesione w niej zarzuty są prawdopodobnie wynikiem nieporozumienia. Skarżący kwestionuje wykładnię przepisu art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji. Przepis ten stanowił, że ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r., będący pracownikami, którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 27 pkt 1 mogą przejść na emeryturę: kobieta po osiągnięciu 55 lat, jeżeli ma co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz została uznana za całkowicie niezdolną do pracy. Zdaniem organu rentowego do wnioskodawczynie nie można zastosować określenia „ubezpieczeni będący pracownikami”. Skarżący pomija jednak fakt, że Sąd Okręgowy podzielił jego stanowisko co do tego, że wnioskodawczynie nie była pracownikiem w rozumieniu art. 29 ustawy o emeryturach i rentach w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji. Żądanie oparte na tej podstawie prawnej nie zostało uwzględnione i w tej części odwołanie zostało prawomocnie oddalone.

Podstawą prawną przyznania prawa do emerytury od dnia 1 lipca 2004 r. był przepis art. 29 w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektó-

rych innych ustaw. Nowy przepis art. 29 ust. 1 we wstępnej części stanowi, że ubezpieczeni, którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 27 pkt 1, mogą przejść na emeryturę, a w dalszej części wymienia dotychczasowe warunki dotyczące wieku i okresu ubezpieczenia. Nie zostało tu użyte określenie „ubezpieczeni będący pracownikami”, jak to miało miejsce w poprzedniej wersji przepisu. Dodatkowe warunki zostały określone w art. 29 ust. 2. Zgodnie z tym przepisem emerytura przysługuje ubezpieczonym, którzy ostatnio przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, byli pracownikami (pkt 1) i w okresie ostatnich 24 miesięcy pozostawali w stosunku pracy co najmniej przez 6 miesięcy (pkt 2). Przepis art. 29 ust. 3 w nowym brzmieniu stanowi, że spełnienia warunków, o których mowa w ust. 2, nie wymaga się od ubezpieczonych, którzy przez cały wymagany okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, podlegali ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy. Wymagany okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 (w odniesieniu do kobiet) wynosi 30 lat okresów na zasadach ogólnych lub 20 lat w przypadku całkowitej niezdolności do pracy. W obecnym stanie prawnym kobieta po osiągnięciu wieku 55 lat nabywa prawo do emerytury na podstawie art. 29 ustawy o emeryturach i rentach, jeżeli jej okres zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi co najmniej 30 lat (lub 20 lat, jeżeli jest całkowicie niezdolna do pracy) niezależnie od tego, kiedy stosunek pracy został rozwiązany. Warunek ten został spełniony przez wnioskodawczynię, która jest całkowicie niezdolna do pracy a jej okres zatrudnienia przekracza 20 lat.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną.

=====